

Sy-li spěwał,
Pilnje dželał,
Strowja će
Swójbny statok,
A twój swjatosok
Zradny je.

Za staw sprócnj
Napoj mócnj
Lubosć ma;
Bóh pak swěrnj
Přez spar měrnj
Čerstwosć da.

Njeh ty spěwaš,
Swěrnje dželaš
Wšědne dny;
Džeń pak swjaty,
Duši daty,
Wotpočń ty.

Z njebyes mana
Njeh ci khmana
Žiwnosć je,
Žiwa woda,
Kiž Bóh poda,
Wokřew će! F.

Čerbiske njedželske łopjeno

W Budyschinje

20. augusta 1933

Bauzen

10. njedžela po šwjatej Trojizy.

Łut. 19, 41—48.

10. augusta lěta 70 to bě, so bu město Jerusaleń smičene. Řichsczanstwo wopomina tuto štruchke podeńdženje 10. njedželu po šwjatej Trojizy. Jesuř bě tole dopředka widzał a jo dopředka prajił na dnju, na kotrymž do jutrow šwjatocznje do města šacžahny a na kotrymž jeho lud wyskajo jako šwojeho krala witašće.

Na pažahšwjedženju abo jutrownym šwjedženju, kotryž jako najwjetšchi nazionalny a nabožny šwjedžen šwjecžachu, wopominajo wumoženje i Egiptowski, bě město Jerusaleń počne radowanja a wješenja. Wjele tñaz židow a židowskej wěre přichileny by so tam šromadžilo. Šhtož by někał mohł, čehnjese na tutón šwjedžen do Jerusalema. Tak tež čitamj, so Jesurowej šarischej řhodžeshtaj kóžde lěto na tutón šwjedžen, na kotryž tež šwojeho 12lětneho řyna Jesuřa řobu wšashtaj. Kał někotry pucžował přichibliži řo na tutym dnju wot Wolijoweje horn řem i městu a bě přšewapjennj, widžecž město tak řjane, a bě hordy na tuto město, kotrež bě na twjerdu řaku řažene a i murjemi wobdate, řiž běchu tak řylne, so řo wěscze wščem njepřeczełskim nadběham řpjecžachu a na jeho wulłotne hrody, řiž wo bohatřtoje wobndlerjow řwědcžachu, a wořebje na řařny templ, kotryž bě hałle přšed řrótřim řerodař tak řjenje wobnowił. Wořebje na tutón templ běchu hordži. Tutón bě džě widžomny dopokas řa to, řo Bóh mjes řwojim ludom bydlešće. Tak wotpočžowašće něšto řaž Boži mēr nad řwjatym městem, kotrež mějesće i počnym prawom mjeno: „Jerusaleń“, to řeka „město mēra“.

Řjednřbał řo to tež Jesuř řunje na tutym dnju řobu radowacž? Wo nim džě tola řižo řyle město řěčesće a wulka řyła tñ přšeczelow, řotřiž běchu řmēli byř wonka na wřy

řdžela řwědkojo jeho wulłich džiwow a počłuchacž jeho řłowam; i tutny džě mějesće řiž wjele jeho řižo řa řlubjenego meřiařa, t. r. a Řhryřtuřa. Tola wón řo njemōžesće řobu radowacž. Wo nim řeka: „Řačo řo wón přšchibliži, pohłada wón na to město a płařasće na njō.“ Jesuř płařa! Čehodla? Řyřlesće řebi řnadž na to, řo jeho bōřny w tutym měscze i řmjerči řařudža, řo budže dnřbjecž řrawnje řo bēdžo na řiřižu wumřecž? To by tola řriebał jenož řo wřōczič! — Řě, wón płařasće „na njō!“ Wōn dnř tež widžesće jeho řyłu řwonłownu řčžęjazu řjanořč a řařnořč, ale wón wuřłada w řwětzny řižo čerw, řiž řerjesće! Šwonka tak řjana, řnutřa nařřana! Š řyřej řwojej wutrobu lubuje wōn řwōj lud. Tořodla by řōn rad wuřłował a řdžeržal a tořodla řjeknje wōn: „Šdn by tñ wřšał wēdžačo, by tež wopomnił wo řwojim čařu, řšto řo i twojemu mērej řodži.“ „Ř mērej“, to řeka i twojemu duchownemu a wēčnemu řbožu, i řbožu, kotrež tōn ma, řiž je w řjednocženřtwje i Bořom řiwnj, i Bořom, ře řotremuž čžnyřu lud domjesč wřšitřny prořetojo, přšede wřčem tōn počłedni a najwjetřši: Jesuř.

Ššto dha mějesće Řrael řa řwoje řbožo, řa řwōj počoj, řa řwōj mēr? Šštož řemřke bē, — řaj řštož počanřke bē, počanřke řadořče. Bē potajřim řyle řajři, řajřny bēchu čři, řiž Bořa njēsnařachu. Řad dnř woni na to počařowachu, řo řu Boži wuřwolennj lud; a dokelž řo někał dnřje mēřachu, mēnjachu, řo je wřcho dobre pola niř. Ale wo řwojej wutroby bē řo tak někotry wot Bořa wotwobroczil. Řaž džęřka řiřčę mřřłachu řebi tež řižo řehny řidža přšede wřčem na řemřki dnřřł. Šřamo řač do přšitwarkow řwjatniřny řadobu řo wřłowanje ře wřčem, řštož tam řyřny řa wopory řriebachu. Tam mēřachu na přšedaň řa wopory řłōt, řehnjata, řolłje, wřřuch, wōlij, wino. Tam wumēnjowachu řyře pjenjesny i řemplownymi pjenjesami. Mēřto Jerusaleń pñtašće řo řamo w řwjatniřny wobohacžicž na počžnořči řyřny, řa řo

Popołdnju i dyplom 2 hodź. wotewri so přenje poředźenje synodny. Na łubjach běše tožde městno wobškodžene a dyrbjachu so wróćic, dokež městno njedokahaše. Wjazn hač dwě třećinje synodalow běše w brunnych uniformach. Starobny prezident, wyschłi zyrkwinski rada dr. Lehmann i Freiberga wotewri poředźenje se słowami powitanja a wutrobneho džaka i Bohu.

Wolicz měješe so najpriedy přehledstwo synodny. Sa presidenta wuwołali so rěčnik dr. Schreiter i Drježdžan, kiž bu wot starobneho presidenty do swojeho sastoijnstwa sapočasany. Pod jeho wjednistwom wuwołachu so dale sa město-presidentow wyschłi zyrkw. rada dr. Lehmann i Freiberga a župiny wjednik Harbauer i Drježdžan, sa sapiskowarjow dr. Diener se Schönberg i Pfaffroda a farar Krebs i Blauena a sa naměstnikow rěčnik König i Drježdžan a farar dr. Rubiza i Augustusburga. Wšitke wólby stachu so jenohłóžnje. Se sapočasanjom wuwołanych a wšitkich druhich synodalow běše synoda sestajana.

So čestnym wopomnjeczu na semrětnych, mies nimi na přjedawšeho krajneho biskopa rěčeše prezident dr. Schreiter programatisz i nadawkam přichoda, kaž tež čakaaja n křesćijnsku zyrkej a na synodu a stonczi se słowami: Sakska běše a je a wostanje ewangelisko-lutheriska. Mies druhim pokaja tež na to, so tež krajna zyrkej so stara wo program, po kotrymž móže sobu pomhac i wobštaranju džela. Tohorunja so dobre wuhlady, so dostanje zyrkej prawo, tak mjenowany zyrkwinski pienjes jako zyrkwinski dawc šerac.

Blizšchi dnyt běše wólba noweho krajneho biskopa. Jenohłóžnje a w jenakej myšli wuwołali synoda pod wjekešnym přichłóžowanjom wšitkich po namjecze městopresidenty sa krajneho biskopa fararja Biedricha Cocha, kiž hižo sastoijnstwo biskopa sastawashe. President jeho se słowami požohnowanja powita a slubi jemu swěru synodny. Slubolo hnuty džakowashe so nowy biskop a přichija swoje wysoke sastoijnstwo, so stajo pod Boha.

Na to wobšamny synoda społnomóžnjazy jako, po kotrymž přichipadnu krajnemu biskopej wšitke prawa, kiž mējachu dotal konsistorstwo, krajnozyrkwinski a stajny synodalny wubjer; tutón jako płaczi tak dohlo, doniž njebudže nowa zyrkwina wustawa hotowa, kotruž směje synoda jako swoje polednje dželo postajic.

Stoncžnje wuwołachu so hišće sa sobustawny němsteje nazionalneje synodny scžehowazn knježa: fararjei Krieger a Krebs, prezident dr. Schreiter a župiny wobškodny wjednik Harbauer.

Wobšamny so, knjezej němstemu kanzlerej postrowjazy telegramm póšlac. Budawki sa synodalow přehewostajachu so sa wopory džela. S tškróčnej sławu na němsteho kanzlera a na presidenta němsteho kraja stonczi so přenje poředźenje 16. krajneje synodny.

1933 — jubilejne lěto

Niz jenož, dokež bórny hwjećimny 450. narodniny našeho reformatora Luthera. Ně, što lět budže 17. septembra, so so takrjez ewangeliska žónsta diakonija narodži, so mamny ewangeliske diakoniky. Dženka njemohli žebi našch kraj dozyla wjazn bjes diakonikow myšlic, wošebje niz našchich bėdnych, thornych, kripawnych.

17. septembra 1833 přichija farar Gledner w Kaiserswerthu holzu, kotruž běchu i kłostarnje pušćžili, do swojeje sahrodneje křěžki. Tuta křěžka bu i tym takrjez kolebka ewangeliskeje žónsteje diakonije. S tuteje křěžki poškadža tež schula

sa džeczi a schula sa schicze. Wyl a nowe domy so přichidželiha sa cłowjekow, kotřiž běchu nětak schłodowali, kotřiž běchu přiche klabi, žami wobstac.

A nětko po sto lětach! Kelto domow, kelto diakonikow! A kelto pomoz, lubošće, žohnowanja! Kelto setrěnych křl-jow, samobalennych ranow, štroštowannych wutrobow!

Jubilej chze sa Kaiserswerth hyc přichot sa nowe dželo, sa nowe nadawki. Tohodla je so wošebity pomozny jubilejny skutk jakožik, kotryž steji pod schlitom němsteho presidenty i Hindenburga. S tym dyrbi so sa žyly wulki skutk ewangeliskej diakonije nownych mozow, nownych křědkow dohyc, so by so dželo ewangeliskej diakonije, kotraž ma w Kaiserswerthu swoje křiedžicze, swěczi a tuta žyła služba diakonikow so kłubšcho a wěczišcho jakožika we wothladanju thornych, we woškodnym džele, w hladanju wobroženych, w službje wuczenja a wufublanja.

Sa tutón skutk so wšitzy na pomoz wolani.

Naše kopjenko wojewi hišće dalšeho wo tutym jubileju, wo tutym skutku wulkeje woporniweje lubošće, wo puczu, po kotrymž my móžemy sobu pomhac.

Něšto, štož tu dyrbjalo hižo byc.

Srosumili žmy i ducha sańdženeho cžaka, so běchu reje domolene na hwjedzenjach, kiž běchu předu sawrjene tohodla, dokež běchu nam hwjate a dokež jich cžichina cłowjekam nužna. Duch sańdženych lět bē, nakaženy i bolšewižmom, i bjesbóžnosću, tuž Jutrownicžu na přch. přcherejwacž ničzo dale njebē.

Srosumili pak nježmy, so so tež křesćijenjo, młodži a stari, i domow, kotrež chzachu křesćijanste hyc a přchecziwo bjesbóžnosći hewat protestowachu, tutón njepočink so-bucžinili a sobu na přch. Jutrownicžu rejwali.

Nětk so počinaja powšitkownje hibacž přchecziwo tomu. Nětk pak to žadny „kumšt“ njeje, — kaž so to tak praji. Přjedy, tehdy dyrbjachu křesćijenjo hyc křesćijenjo tuteho „kumšta.“ —

Zyrkwine sastupjerstwa jako takje wolaja sa starym dohrym. Burtowska synoda je so na konsistorium wobrocžika, prošcho, so by tuto pola wyšnosće wuskutkowało, so bychu jako Hodownicžu, Jutrownicža a Szwjatkownicža sa reje sawrjene dny byle. Chzemy so nadžijecž, so so tuta próstwa dopjelni a so so dozyla přchecziwo wšchemu kaženju křesćijanškich hwjedzenjow a dnjow sakroczi.

Woškodne sastupjerstwo medlenburgskeje woškodny Plate je ministerpresidentu prošlo, a tohorunja krajneho radu, so by so na to hladało, so so jako, kiž njedželiki mēr a hwjecenje njedžele přchikajuja a schlitaja, hwěrnisho wobledžbuja. Tež tole je něšto, štož so, kaž mnoho drugeho, žamo wot so srosumi.

Džicze a scžincze!

Tak rjekny Jezuž Khrystuž, přjedy hač i widomneho hwěta stupi do njewidomneho. W mozy hwjatkowneho Ducha so schli tehdy japoštoljo a so dobywali cłowjekow sa Khrystuža, w mozy hwjatkowneho Ducha cžinja to nětkle mižijonarojo a mižijonački.

So lětnej rosprawje sjednocženeho Swontowneho mižijonstwa Němskeje maja ewangeliske mižijonste towarstwa Němskeje na mižijonškich polach 567 hłownych stazjow. Na tutych džela 1620 mižijonarow; jim pomha 10 600 domoródných přchitajennych pomoznikow. Woni maja so staracž

ja 1 143 000 křesćijanow. Do 3944 ludownych a 72 wnjšich šulow tam rědži 240 000 šulerjow a šulerkow.

Dokhodow mjadu w lěće 1931 wšcho hromadže na 6 608 000 hr. To je 600 000 hr. mjenje hač lěto předn. Při tym pak je 185 mišjonarow wjazn w službě hač 1930, a tohorunja tež něhdže 800 džělaczerjow a něhdže 100 000 křesćijanow wjazn. Tež 10 šulow bě wjazn a něhdže 14 000 šulerjow a šulerkow.

Gladajo na žnje protestantiske mišjonstwo wučinjadu dokhodn němšeho protestantiskeho mišjonstwa 3,1 procenta wšch mišjoniskich dokhodow wšch protestantiskich mišjoniskich towarštwow. S tutymi niškimi dokhodami dyrbi pak němiske protestantiske mišjonstwo šastaracž 5 Proz. wšch protestantiskich mišjonarow a 15 Proz. wšeho i mišjonstwom dobytych protestantiskich křesćijanow.

Gladajo na tute ličby dyrbi my tež tu prozjeć: „O křwaty Ducho, pój wšach k nam!“ Jo bychmy my byli činjerjo Knješoweje mišjoniskeje pschitajnje: „Džicže a šćinče ja mojih wučomnikow wšichkich ludži!“

Zyrkej a stat.

Do sakskeje krajneje synody bě jo w Budyskim wotřěhu Sserb postajil a wuwołil, t. kantor Pollack-Budyski a krajny biskop bě knjesa fararja Wiczežka-Wóšlincžanskeho do synody powolał. Tole chzemy my Sserbja, njech žmy knadž šdžela tež něšto druheho wocakowali, žebi spomjatkowacž a wušběhnyčž a tak žobu přeni byčž mjes tymi, kiž nětko nowy twar zyrkwje pjelnja i nowym žiwjenjom we wěrnej ewangeliskej wěrje. Synodala knjes farar Wiczežk chze nam we našim kopjenku wo synodže kaž wo zyrkwinych naležnosćach dozyla rosprawjeć. Sa to žmy jemu wšichžy džakowni.

Žnjowy džakny žwjedžen žwjecžmy lěta w Sakskej hišćje ras kaž hač dotal. Tutu powěsč w poslednim wołomiku dostachmy.

Sakska krajna synoda šaběraše jo we žwojim přenim poředženju jenož i někotrymi, ale pak wažnymi naležnosćemi: Po wuwołanju a postajenju žwojeho wjednistwa wušwoli synoda noweho krajneho biskopa Cocha a pschija šakon wo pscheměnenju zyrkwinskeje wustawy. Wšcho jo šta jenož hłóhne. Do němškeje nazionalny synody wušwoli synoda šchyrjoch šastupjerjow Sakskeje, dweju fararjow a dweju lajčkow. S tym bě synoda žwoj přeni nadawł dokonjała. Přiedn hač poředjenje šćončži, wotpóžła telegramm němškemu kanclerj, žlubjo jemu žwěru.

Němska nazionalny synoda je ša 5. septembra powołana. Wona šměje dotwaricž, šchtož jo nětkle kaž w jenotliwych krajnych zyrkwjach, tak po žnje ewangeliskej Němskej twari.

Sakska krajna synoda wotmě žwoje přenje poředjenje pjatk 11. augusta. Dopolnija předomajše w Božej službě, w kotrejž bě mjes druhimi tež sakska wnjchnosč i kulturowym ministrom šastupjena a w kotrejž bě tež nowy pruski krajny biskop a pschichodny němški biskop Müller pschitomny, wjednik sakskeje zyrkwje farar Coch. Popoldnju w poředženju wušwolichu jeho jenohłóhne ja krajneho biskopa. Tak ma naša sakska krajna zyrkej šako žwojeho biskopa — druheho w rjeđe wjednikow, kiž je i biskopom. — Tež naše kopjenko štrawi noweho krajneho biskopa Cocha, kotryž je jako wjednik ewangeliskeho nowinarstwa naše kopjenko kaž dozyla naše ewangeliske nowinarstwo špěchował a to tež w pschichodže chze, a pscheje jemu, jo by Wóh tón Knjes jeho a jeho šuttowanje žohnował, jo by wono kaž wšcho to nowe było Bohu i čěsći, našemu sakskej ludu pak i žohnowanju.

Krajny biskop Bjedrich Ota Coch

narodži jo w dezembu 1887 w Šćenachu. Na universitomaj w Rostocku a Lipsku študowaše bohošłowstwo. 1914 bu i pomoznym duchownym. We wulkej wojnje bě wón i pólnym předarjom. 1918 pschindže jako domjazn duchowny do wustawa Arnsdorfa. Po šchěcžlětnym farštim džěle w Freibergu bu do Šnuskotneho mišjonstwa a tak do Driježdžan powołany. Tu pschewja wón pschede wšch ewangeliske nowinarstwo. Tutomu wěnowaše žwoje mozn, jo by jo wutwaril, kaž žebi to čaž a postup žadašćej. Tež w pschichodže chze jo wo ewangeliske nowinarstwo dale štaracž a jo wudošpěnjecž. Wot lěta 1931 bě wón w nazionalizaciskiej štronje krajny radžicel ja zyrkwinske naležnosće.

Wšchelaše i blisťa a dalša.

S Lubija. Naš knjes šuperintendent Žagš je tež mjes tymi, kotřiž buchu do nowoje synody powołani. Wón drje bu pschede wšch tež jako wjednik Ewangeliskeho Šwjaska do synody powołany. Ma džě tola Ewangeliski Šwjask nětkle w žnym pschetwarjenju ewangeliskeje zyrkwje w Němskej wožebiteje wažnosće, a w Sakskej wožebje. Tuž je tež nadawł ewangeliskich, runje nětkle Ewangeliski Šwjask žynicž.

1. oktobra dyrbi byčž wulki žnjowy žwjedžen a džě ratarja po žnje Němskej. Drobniskeho njeje hišćje šwěšćene, tež niž, kaž jo wožadny šměja se žwojim dotalnym žnjowym žwjedženjom. Sa pruske wožady je wěž bóle jednora, dokelž tam hižo dotal šapocžatk oktobra žnjowy žwjedžen žwjecžachu. Šinač je to w sakskich wožadach, kotrejž dotal šdžela hižo w auguste žnjowy žwjedžen žwjecžachu. Napischemy tu bórny hišćje dalšeho a drobniskeho.

Na pucž.

So byšćje mudri byli! — to wučži naž Jezuš Khrystuž se žwojim šłowom wo „mudrym šastojniku“; — to wučža naž žně i kóždym štwjelzom, i kóždym žnopom; — to wučži naž Bože šłowo i kóždym rowom. — Šsym ja to nětk mudry, wěrny mudry?

Wistowanje. Š. B.: Podpišmo kěrluša w čizle 9. njeđeje po žwj. Trojizny měješe Š. B. řěćacž. Redaktor. — Ša 11. po žwj. Tr. Š. w P. — Ša 12 po žwj. Tr. R. we R. — Ša 13. po žwj. Tr. W...s w Š.

Šamoštolity redaktor farar Wyracž w Rožacžach (Rostk b. Weissenberg). Čizćje a našas Šemolerž žnihišćje a žnihaťnje, šap. šr. i wobm. ruł. w Budyschajnje. — Wulhadža kóždu žobotu a placži šchćowěćlěnje 108 pj.